

El coronel Chabert

Honoré de Balzac

-Senyor -li digué Derville-, amb qui tinc l'honor de parlar?

-Amb el coronel Chabert.

-Quin?

-El que va morir a Eylau-respongué l'ancià.

En sentir aquesta frase tan singular, el passant i el procurador es llançaren una mirada que significava: "És boig!"

-Senyor -continuà el coronel-, desitjaria no confiar sinó a vós el secret de la meva situació.

Una cosa digna de remarcar és la intrepidesa natural dels procuradors. Ja sigui pel costum de rebre un gran nombre de persones, ja sigui pel profund sentiment de protecció que les lleis els atorguen, ja sigui per la confiança en el seu ministeri, entren pertot sense témer res, com els capellans i els metges. Derville féu un senyal a Boucard, que desaparegué.

-Senyor -continuà el procurador-, durant el dia no sóc gaire avar del meu temps; però al mig de la nit els minuts em són preciosos. Així doncs, sigueu breu i concís. Aneu als fets sense digressions. Jo mateix us demanaré els aclariments que em semblaran necessaris. Parleu.

Després d'haver fet asseure el seu singular client, el jove home s'assegué davant la taula; però, mentre prestava atenció al discurs del difunt coronel, fullejava els expedients.

-Senyor -digué el difunt-, potser sabeu que jo comandava un regiment de cavalleria a Eylau. Jo vaig fer molt per l'èxit de la cèlebre càrrega que va fer Murat, i que va decidir la sort de la batalla. Malauradament per a mi, la meva mort és un fet històric consignat a les Victoires et Conquêtes, on és reportada amb detall. Vàrem fendir pel mig les tres línies russes, que, com que es van recompondre ben aviat, ens van obligar a travessar-les de nou en sentit contrari. En el moment en què tornàvem cap a l'Emperador, després d'haver dispersat els russos, vaig trobar el gros de la cavalleria enemiga. Em vaig precipitar sobre aquells cabuts. Dos oficials russos, dos autèntics gegants, em van atacar alhora. Un d'ells em va etzibar al cap un cop de sabre que ho va fendir tot, fins un casquet de seda negra que duia al cap, i m'obrí profundament el crani. Vaig caure del cavall. Murat va venir a socórrer-me, em va passar per damunt, ell i tota la seva gent, uns mil cinc-cents homes, no exagero! La meva mort va ser comunicada a l'Emperador, el qual, per prudència (m'estimava una mica, el patró!), va voler saber si no hi hauria cap possibilitat de salvar l'home a qui devia aquell vigorós atac. Per reconèixe'm i portar-me a les ambulàncies, va enviar dos cirurgians dient-los, potser massa negligentment, perquè tenia feina: "Aneu a veure si, per atzar, el meu pobre Chabert encara és viu." Aquells maleïts aprenents de metge, que acabaven de veure'm trepitjat pels cavalls de dos regiments, es van estalviar, sens dubte, de prendre'm el pols i van dir que era ben mort. El certificat de la meva defunció va ser, doncs, probablement redactat segons les regles

establertes per la jurisprudència militar.

En sentir el seu client expressar-se amb una lucidesa perfecta i narrar uns fets tan versemblants, encara que estranys, el jove procurador deixà els expedients, posà el colze esquerre sobre la taula, recolzà el cap dins la mà, i mirà fixament el coronel.

Honoré de Balzac, *El coronel Chabert*, Barcelona: L'Avenç, 2012, p. 22-23.

Traduït per Josep Maria Muñoz